ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 29. apríla 2010 *

Vo veci C-102/09,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Tribunale di Firenze (Taliansko) z 20. februára 2009 a doručený Súdnemu dvoru 13. marca 2009, ktorý súvisí s konaním:

Camar Srl

proti

Presidenza del Consiglio dei Ministri,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, sudcovia R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, T. von Danwitz (spravodajca) a D. Šváby,

* Jazyk konania: taliančina.

generálna advokátka: E. Sharpston,
tajomník: R. Şereş, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 11. februára 2010,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Camar Srl, v zastúpení: W. Viscardini a G. Donà, avvocati,

— talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci P. Gentili, avvocato dello Stato,

— Európska komisia, v zastúpení: L. Prete a A. Bordes, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 14 asociačného dohovoru medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a africkými štátmi a Madagaskarom, ktoré sú k tomuto Spoločenstvu pridružené, podpísaného 20. júla 1963 v Yaoundé [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES 1964, 93, s. 1431, ďalej len „prvý dohovor z Yaoundé“) a článku 1 protokolu č. 5 týkajúceho sa banánov, ktorý tvorí prílohu štvrtého dohovoru medzi AKT a EHS podpísaného 15. decembra 1989 v Lomé [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 229, 1991, s. 3, ďalej len „štvrtý dohovor z Lomé“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci žaloby o náhradu škody podanej spoločnosťou Camar Srl (ďalej len „Camar“) proti Presidenza del Consiglio dei Ministri (Predsedníctvo Rady ministrov) z dôvodu škôd, o ktorých táto spoločnosť tvrdí, že jej boli spôsobené porušením práva Spoločenstva, ktorého sa údajne dopustil Corte suprema di cassazione (kasačný súd).

Právny rámec

Medzinárodné dohovory

3 Článok 1 prvého dohovoru z Yaoundé, ktorý je súčasťou jeho hlavy I, s názvom „Obchodovanie“, stanovuje:

„S cieľom podporiť zvýšenie obchodovania medzi pridruženými štátmi a členskými štátmi, posilniť hospodárske vzťahy a hospodársku nezávislosť pridružených štátov a tým prispieť k rozvoju medzinárodného obchodu, prijali Vysoké zmluvné strany tieto ustanovenia, ktoré upravujú ich vzájomné obchodné vzťahy.“ [*neoficiálny preklad*]

4 Článok 14 prvého dohovoru z Yaoundé stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté osobitné ustanovenia tohto dohovoru a najmä ustanovenia článku 3 vyššie, každá Zmluvná strana má povinnosť zdržať sa prijímania vnútroštátnych daňových opatrení alebo postupov, ktoré môžu viesť priamo alebo nepriamo k diskriminácii medzi vlastnými výrobkami a podobnými výrobkami pochádzajúcimi z iných štátov, ktoré sú Vysokými zmluvnými stranami.“

5 Prvý dohovor z Yaoundé bol nahradený asociačným dohovorom medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a africkými štátmi a Madagaskarom, ktoré sú k tomuto Spoločenstvu pridružené, podpísaným 29. júla 1969 v Yaoundé [*neoficiálny preklad*]

(Ú. v. ES L 282, 1970, s. 2, ďalej len „druhý dohovor z Yaoundé“). Článok 5 tohto dohovoru, ktorého znenie je takmer identické ako znenie článku 14 prvého dohovoru z Yaoundé, stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté osobitné ustanovenia tohto dohovoru, každá zmluvná strana má povinnosť zdržať sa prijímania vnútroštátnych daňových opatrení alebo postupov, ktoré môžu viesť priamo alebo nepriamo k diskriminácii medzi vlastnými výrobkami a podobnými výrobkami pochádzajúcimi od iných zmluvných strán.“ [*neoficiálny preklad*]

6 Dohovor medzi AKT a EHS z Lomé, podpísaný 28. februára 1975 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 25, 1976, s. 2, ďalej len „prvý dohovor z Lomé“) nahradil druhý dohovor z Yaoundé. Bod 1 protokolu č. 6 týkajúceho sa banánov, ktorý tvorí prílohu prvého dohovoru z Lomé, stanovuje:

„1. V súvislosti s vývozom banánov do Spoločenstva nebude žiaden zo štátov [Afriky, Karibiku a Tichomoria (AKT)] v menej výhodnej situácii, akou bola jeho predchádzajúca alebo akou je jeho súčasná situácia, pokiaľ ide o prístup na trhy a o výhody, ktoré z nich požíva.“ [*neoficiálny preklad*]

7 Článok 1 protokolu č. 5 týkajúceho sa banánov, ktorý tvorí prílohu štvrtého dohovoru z Lomé a ktorého znenie je takmer identické, stanovuje:

„V súvislosti s vývozom banánov na trhy Spoločenstva nebude žiaden zo štátov AKT v menej výhodnej situácii, ako je situácia, v ktorej sa nachádzal predtým alebo v ktorej sa nachádza v súčasnosti, pokiaľ ide o prístup na jeho tradičné trhy a o výhody, ktoré z nich požíva.“ [*neoficiálny preklad*]

8 Článok 1 protokolu č. 4 týkajúceho sa banánov, ktorý tvorí prílohu druhého dohovoru medzi AKT a EHS, podpísaného 31. októbra 1979 v Lomé [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 347, 1980, s. 140) a tretieho dohovoru AKT – EHS, podpísaného 8. decembra 1984 v Lomé [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 86, 1986, s. 3) má takmer identické znenie.

9 V súlade s článkom 2 ods. 1 písm. f) rozhodnutia Rady ministrov medzi AKT a EHS č. 2/90 z 27. februára 1990 o prechodných opatreniach platných od 1. marca 1990 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 84, s. 2) a článkom 1 a článkom 2 druhého odseku nariadenia Rady (EHS) č. 714/90 z 5. marca 1990 o vykonaní rozhodnutia č. 2/90 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 84, s. 1), nadobudol 1. marca 1990 účinnosť protokol č. 5 týkajúci sa banánov, ktorý tvorí prílohu štvrtého dohovoru z Lomé.

Vnútroštátna právna úprava

10 Zákon č. 986/1964 z 9. októbra 1964 (GURI č. 264 z 27. októbra 1964) zaviedol vnútroštátnu daň zo spotreby čerstvých banánov. Tento zákon bol zrušený zákonom č. 428/1990 z 29. decembra 1990 (GURI č. 10 z 12. januára 1991). V priebehu rokov sa táto daň postupne zvyšovala, pričom sadzba v čase jej zrušenia bola vo výške 525 ITL za kilogram. V tom období neexistovala daň zo spotreby ovocia produkovaného tradične v Taliansku.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

11 Spoločnosť Camar v rámci dvoch konaní spochybnila daň, ktorá jej bola na základe zákona č. 986/1964 vyrubená v súvislosti s dovozmi banánov pochádzajúcich zo Somálska. Tieto konania boli ukončené dvoma rozsudkami Corte suprema di cassazione.

12 Vo svojej žalobe, ktorú spoločnosť Camar následne podala na Tribunale di Firenze (súd vo Florencii), poukazuje na to, že Corte suprema di cassazione porušil právo Spoločenstva, a najmä povinnosť vyplývajúcu z článku 234 ES tým, že zamietol žaloby podané na tento súd bez toho, aby Súdnemu dvoru položil niektoré prejudiciálne otázky.

13 Z informácií poskytnutých spoločnosťou Camar v priebehu pojednávania vyplýva, že dovozy, ktoré sú predmetom konania vo veci samej, sa uskutočnili po 1. marci 1990. V tomto období bola talianska produkcia banánov veľmi nízka, ba dokonca žiadna.

14 Vnútroštátny súd uvádza, že skúmanie súladu zákona č. 986/1964 s povinnosťami vyplývajúcimi z medzinárodných dohovorov uvedených v bodoch 3 až 8 tohto rozsudku má v rámci skúmania dôvodnosti žaloby o zodpovednosť, ktorú na tento súd podala spoločnosť Camar, predbežnú povahu. Vnútroštátny súd sa domnieva, že toto skúmanie vyvoláva komplexné právne otázky, ktoré neboli v judikatúre Súdneho dvora v tejto oblasti doposiaľ úplne vyriešené.

15 Za týchto podmienok Cour de cassation rozhodol prerušiť konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Bránil článok 14 prvého dohovoru z Yaoundé členskému štátu, aby zaviedol vnútroštátnu daň z banánov pochádzajúcich zo Somálska, ktorá sa v skutočnosti neuplatňovala na banány domácej produkcie (ktorých produkcia vôbec neexistovala alebo bola bezvýznamná) a nebola uplatniteľná na žiadny iný druh domáceho ovocia?

V prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu otázku:

2. Bránil [protokol týkajúci sa banánov], ktorý tvorí prílohu dohovoru z Lomé, ktorý bol v tom čase účinný, so zreteľom na ustanovenia uvedeného protokolu v spojení s ustanoveniami podobných protokolov, ktoré tvoria prílohy predchádzajúcich dohovorov z Lomé, ako aj článok 5 druhého dohovoru z Yaoundé, vyberaniu dane pri dovozoch somálskych banánov do Talianska uskutočnených v roku 1990, ktorá je v rozpore s článkom 14 prvého dohovoru z Yaoundé?

V prípade zápornej odpovede:

3. Je potrebné domnievať sa, že protokoly týkajúce sa banánov, ktoré tvoria prílohy dohovorov z Lomé, bránili zvýšeniam dane, akou je talianska spotrebná daň z banánov pochádzajúcich zo Somálska, ku ktorým došlo po 1. apríli 1976, bez ohľadu na konkrétny účinok týchto zvýšení dane na vývoz uvedených banánov?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej a druhej otázke

16 Prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či článok 14 prvého dohovoru z Yaoundé bránil uplatneniu takej dane, akou je daň zavedená zákonom č. 986/1964,

a to tak, že aj po skončení účinnosti dohovorov z Yaoundé nebolo možné na základe takého zákona vyberať daň z dovozu banánov pochádzajúcich z pridružených štátov.

17 S cieľom odpovedať na túto otázku treba predovšetkým preskúmať, či uvedený článok 14 bránil tomu, aby členský štát zaviedol na základe takého zákona, akým je zákon č. 986/1964, zdanenie spotreby banánov pochádzajúcich zo Somálska v období prijatia tohto opatrenia. Na tento účel treba posúdiť rozsah pôsobnosti uvedeného článku 14 bez toho, aby bolo potrebné určiť, či má toto ustanovenie priamy účinok. Ako však vyplýva zo znenia prvej otázky, vnútroštátny súd sa pýta na pôsobnosť uvedeného článku bez ohľadu na prípadný priamy účinok.

18 Podľa článku 14 prvého dohovoru z Yaoundé každá zmluvná strana má povinnosť zdržať sa prijímania vnútroštátnych daňových opatrení alebo postupov, ktoré môžu viesť priamo alebo nepriamo k diskriminácii medzi vlastnými výrobkami a podobnými výrobkami pochádzajúcimi z iných štátov, ktoré sú zmluvnými stranami.

19 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že produkcia banánov v Taliansku bola v období, ktoré bolo príslušné pre konanie vo veci samej, úplne minimálna, ba dokonca žiadna, a preto nie je potrebné na ňu prihliadnuť. Znak podobnosti, na ktorom sa podľa jeho znenia zakladá zákaz uvedený v článku 14 prvého dohovoru z Yaoundé, musí byť posúdený vo vzťahu k ovociu, ktoré je v dotknutom členskom štáte typicky domácou produkciou (pozri analogicky rozsudok zo 7. mája 1987, Komisia/Taliansko, 184/85, Zb. s. 2013, bod 8).

20 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor bol vyzvaný, aby sa v rámci sporu týkajúceho sa výkladu článku 95 prvého odseku Zmluvy EHS (zmenený na článok 95 prvý odsek Zmluvy ES, teraz článok 90 prvý odsek ES) vyjadril k podobnosti medzi banánmi a ostatným ovocím talianskej produkcie. Súdny dvor rozhodol, že tieto dve kategórie produktov si nie sú v zmysle článku 95 prvého odseku Zmluvy EHS

podobné, keďže majú odlišnú povahu a neuspokojujú rovnaké potreby spotrebiteľov (pozri rozsudky Komisia/Taliansko, už citovaný, body 9 a 10, ako aj zo 7. mája 1987, Cooperativa Co-Frutta, 193/85, Zb. s. 2085, body 17 a 18).

21 Súdny dvor totiž konštatoval, že organoleptické vlastnosti, ako aj objem vody v uvedených kategóriách produktov sú rôzne a že banán sa – aspoň na talianskom trhu – považuje za mimoriadne výživnú a energetickú potravinu, ktorá je vhodná pre malé deti (pozri rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 10).

22 Spoločnosť Camar nespochybňuje toto posúdenie skutkových okolností. Naopak, táto spoločnosť uvádza tvrdenia, ktoré svedčia v prospech extenzívnejšieho výkladu článku 14 prvého dohovoru z Yaoundé, ako je výklad, ktorý sa vzhľadom na vyššie uvedené rozsudky musí použiť v súvislosti s článkom 90 prvým odsekom ES.

23 Spoločnosť Camar sa totiž domnieva, že článok 14 prvého dohovoru z Yaoundé sa má vykladať v tom zmysle, že nezakazuje len diskriminačné zdanenie podobných výrobkov, ale ako syntéza ustanovení, ktoré sa nachádzajú v prvom a druhom odseku článku 90 ES, zakazuje tiež všetky formy nepriamej daňovej ochrany v prospech vnútroštátnych výrobkov, ktoré konkurujú dovážaným výrobkom. Taký výklad uvedeného článku, podľa ktorého by dovážané výrobky mali mať rovnaké vlastnosti ako domáce výrobky, by zbavil toto ustanovenie *effet utile*, keďže produkty pochádzajúce z afrických krajín, na ktoré sa vzťahuje prvý dohovor z Yaoundé, sú všetky tropickými produktmi, ktoré majú vo vzťahu k produktom z členských štátov odlišné vlastnosti.

24 Treba však konštatovať, že výklad, ktorý obhajuje spoločnosť Camar, nemá v texte článku 14 prvého dohovoru z Yaoundé žiadnu oporu. Toto ustanovenie sa totiž

obmedzuje na stanovenie zákazu diskriminačného zdanenia podobných výrobkov podobne ako článok 90 prvý odsek ES. V súlade s judikatúrou týkajúcou sa článku 90 prvého odseku ES sa prijalo, že podobné výrobky, na ktoré sa vzťahuje tento zákaz, sú výrobky, ktoré majú podobné vlastnosti a ktoré uspokojujú rovnaké potreby spotrebiteľov (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, body 9 a 10).

25 Z toho vyplýva, že v prípade, že Spoločenstvo a k nemu pridružené africké štáty a Madagaskar by chceli upraviť problematiku vnútroštátneho zdanenia týkajúceho sa výrobkov, ktoré si nie sú navzájom podobné, ale konkurujú si, prijali by namiesto ustanovenia, ktoré sa jednoznačne podobá na prvý odsek článku 90 ES, tiež ustanovenie, ktoré sa rovnako podobá na článok 90 druhý odsek ES (pozri analogicky rozsudok z 12. decembra 1995, Chiquita Italia, C-469/93, Zb. s. I-4533, bod 43).

26 Treba preto konštatovať, že výklad článku 14 prvého dohovoru z Yaoundé, ktorý obhajuje spoločnosť Camar, sa zdá byť nezlúčiteľný so znením tohto článku.

27 Treba tiež preskúmať, či účel prvého dohovoru z Yaoundé vyžaduje, aby sa jeho článok 14, napriek svojmu obmedzenému zneniu, vykladal tak, že sa vzťahuje rovnako na vnútroštátne daňové opatrenia, ktoré sú podobné tým, ktoré zakazuje článok 90 druhý odsek ES.

28 V tejto súvislosti treba v prvom rade konštatovať, že výklad článku 14 prvého dohovoru z Yaoundé, ktorý je širší ako jeho znenie, nie je na rozdiel od toho, čo tvrdí spoločnosť Camar, nevyhnutný na účel zabezpečenia jeho *effet utile*.

29 Na jednej strane výraz „podobné výrobky“ netreba vykladať tak, že vyžaduje, aby boli výrobky identické, ale len tak, že vylučuje výrobky, ktoré majú rozdielne vlastnosti

a neuspokojujú rovnaké potreby spotrebiteľov, ako sa pripomína v bode 20 tohto rozsudku. Z toho vyplýva, že aj typicky tropické produkty sa môžu považovať za podobné vo vzťahu k produktom pochádzajúcim z členských štátov.

30 Na druhej strane článok 14 prvého dohovoru z Yaoundé sa týka výrobkov pochádzajúcich vo všeobecnosti od zmluvných strán bez toho, aby sa obmedzoval na tropické produkty.

31 V širšom kontexte treba v druhom rade konštatovať, že výklad článku 14 prvého dohovoru z Yaoundé prisudzujúci tomuto článku rozsah pôsobnosti, ktorý rovnako zahŕňa zákaz takých vnútroštátnych daňových opatrení, na ktoré sa vzťahuje článok 90 druhý odsek ES, nie je prípustný. Tieto dve ustanovenia sa opierajú o iné ciele, takže prostredníctvom výkladu im nemožno prisúdiť rovnakú hodnotu.

32 Z judikatúry Súdneho dvora totiž vyplýva, že článok 90 ES má za cieľ zabezpečiť voľný pohyb tovaru medzi členskými štátmi v normálnych podmienkach hospodárskej súťaže, pričom zakazuje každú formu ochrany, ktorá by mohla vyplývať z uplatňovania vnútroštátnych daní, ktoré majú diskriminačný charakter, voči tovarom pochádzajúcim z iných členských štátov a zabezpečiť absolútnu neutralitu vnútroštátnych daní, pokiaľ ide o hospodársku súťaž medzi vnútroštátnym a dovezeným tovarom (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 7).

33 Výklad tohto ustanovenia musí tiež zohľadniť ciele Zmluvy tak, ako boli uvedené v článkoch 2 ES, 3 ES a 14 ES, medzi ktoré patrí v prvom rade vytvorenie vnútorného trhu, v rámci ktorého je zaručený voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. februára 1988, Drexl, 299/86, Zb. s. 1213, bod 24).

34 Treba však konštatovať, že tieto ciele, ktoré tvoria základ článku 90 ES, sa medzi cieľmi prvého dohovoru z Yaoundé nenachádzajú. Podľa článku 1 tohto dohovoru, ktorý je, rovnako ako článok 14, súčasťou hlavy I s názvom „Obchodovanie", je jeho cieľom podporiť zvýšenie obchodovania medzi pridruženými štátmi a členskými štátmi, posilniť hospodárske vzťahy a hospodársku nezávislosť pridružených štátov a tým prispieť k rozvoju medzinárodného obchodu.

35 Záver, že účel prvého dohovoru z Yaoundé nevyžaduje uplatnenie extenzívneho výkladu jeho článku 14, na základe ktorého by malo toto ustanovenie podobný rozsah pôsobnosti ako článok 90 druhý odsek ES, podporuje okrem iného aj výklad ustanovení, ktoré sú takmer identické s uvedeným článkom 14, ktorý podal Súdny dvor v rámci sporov týkajúcich sa dohôd o vytvorení režimu voľného obchodu. Súdny dvor sa domnieval, že tieto ustanovenia stanovujú zmluvným stranám pravidlo nediskriminácie v daňovej oblasti, ktoré je závislé len na konštatovaní podobných vlastností výrobkov, ktorých sa týka stanovený režim zdanenia (pozri rozsudok z 26. októbra 1982, Kupferberg, 104/81, Zb. s. 3641, bod 26, ako aj zo 17. júla 1997, Texaco a Olieselskabet Danmark, C-114/95 a C-115/95, Zb. s. I-4263, bod 31).

36 Súdny dvor navyše výslovne rozhodol, že rozsah pôsobnosti určitého ustanovenia dohody o voľnom obchode, ktoré je obdobné ako článok 14 prvého dohovoru z Yaoundé, sa obmedzuje na zákaz diskriminačného zdanenia podobných výrobkov. Pokiaľ ide o článok 21 prvý odsek dohody medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Portugalskou republikou, podpísanej 22. júla 1972 v Bruseli, uzatvorenej a schválenej v mene Spoločenstva nariadením Rady (EHS) č. 2844/72 z 19. decembra 1972 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 301, s. 164), Súdny dvor v bode 42 už citovaného rozsudku Kupferberg rozhodol, že skutočnosť, že členský štát neuplatňuje na výrobky pochádzajúce z dotknutej tretej krajiny zníženú daň stanovenú pre určité skupiny výrobcov alebo druhy výrobkov, nepredstavuje diskrimináciu v zmysle uvedeného článku 21 v prípade, že na trhu dotknutého členského štátu neexistuje žiaden podobný výrobok, na ktorý by sa táto znížená daň skutočne uplatňovala.

37 Preto treba dospieť k záveru, že zákaz uvedený v článku 14 prvého dohovoru z Yaoundé sa v súlade so svojím znením obmedzuje na diskriminačné zdanenie podobných výrobkov, a teda sa netýka navzájom konkurujúcich si výrobkov, ktoré si nie sú podobné.

38 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na prvú položenú otázku odpovedať tak, že článok 14 prvého dohovoru z Yaoundé nebránil takému zdaneniu banánov pochádzajúcich zo Somálska, aké bolo zavedené zákonom č. 986/1964.

39 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na druhú otázku.

O tretej otázke

40 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či uplatnenie klauzuly „standstill" nachádzajúcej sa v protokoloch týkajúcich sa banánov, ktoré tvoria prílohy dohovorov z Lomé, vnútroštátnym súdom predpokladá skúmanie konkrétnych účinkov zvýšení takého zdanenia, aké bolo zavedené zákonom č. 986/1964 s cieľom určiť zlučiteľnosť týchto zvýšení s uvedenou klauzulou.

41 Keďže vnútroštátny súd neupresnil, na ktorý dohovor z Lomé odkazuje, treba v prvom rade určiť, ktorý zo štyroch dohovorov z Lomé sa má vziať do úvahy vzhľadom na okolnosti konania vo veci samej. V tejto súvislosti z informácií poskytnutých spoločnosťou Camar v priebehu pojednávania vyplýva, že dovozy, z ktorých sa vyberala

sporná daň v tejto veci, sa uskutočnili po 1. marci 1990. Vzhľadom na to, že protokol č. 5 týkajúci sa banánov, ktorý tvorí prílohu štvrtého dohovoru z Lomé, nadobudol v súlade s článkom 2 ods. 1 písm. f) rozhodnutia č. 2/90 a článkom 1 a článkom 2 druhým odsekom nariadenia č. 714/90 účinnosť od 1. marca 1990, treba tak uplatniť štvrtý dohovor z Lomé.

42 Článok 1 uvedeného protokolu je vo forme klauzuly „standstill". Inými slovami, účelom tohto ustanovenia je zaručiť prístup banánov pochádzajúcich zo štátov AKT na ich tradičné trhy na základe podmienok a postupov, ktoré nie sú menej priaznivé ako tie, ktoré platili v čase nadobudnutia jeho účinnosti. Táto záruka prístupu sa však na banány pochádzajúce zo štátov AKT uplatní len do objemu množstiev dovážaných v čase nadobudnutia účinnosti uvedeného ustanovenia (rozsudok Chiquita Italia, už citovaný, bod 59).

43 Prvé tri dohovory z Lomé obsahovali klauzulu „standstill", ktorej znenie bolo podobné ako znenie článku 1 protokolu č. 5 týkajúceho sa banánov, ktorý tvorí prílohu štvrtého dohovoru z Lomé (rozsudok Chiquita Italia, už citovaný, bod 62). Keďže prvý dohovor z Lomé nadobudol účinnosť 1. apríla 1976, potom je tento dátum rozhodujúci pre uplatnenie klauzuly „standstill" (pozri v tomto zmysle rozsudok Chiquita Italia, už citovaný, bod 63).

44 Z tohto dôvodu je na vnútroštátnom súde, aby určil, či sa dovozy, o ktoré ide v konaní vo veci samej, týkali banánov dovezených v množstvách dovážaných v čase nadobudnutia účinnosti prvého dohovoru z Lomé, t. j. 1. apríla 1976.

45 Pokiaľ ide presnejšie o otázku vnútroštátneho súdu, ktorá sa týka skúmania, ktoré má byť vykonané na účel posúdenia zlučiteľnosti zvýšení takej dane, ako je daň, o ktorú

ide v konaní vo veci samej, s klauzulou „standstill“ nachádzajúcou sa v článku 1 protokolu č. 5 týkajúceho sa banánov, ktorý tvorí prílohu štvrtého dohovoru z Lomé, treba konštatovať, že také zvýšenia vedú k zvyšovaniu cien predmetných banánov, v dôsledku čoho je odbyt banánov na dotknutom trhu ťažší (rozsudok Chiquita Italia, už citovaný, bod 60). Z tohto dôvodu sa v rámci skúmania takého zvýšenia z pohľadu klauzuly „standstill“ nepredpokladá skúmanie konkrétnych účinkov tohto zvýšenia na dovozy.

46 Pokiaľ však ide o predpoklad, ktorý je predmetom sporu medzi účastníkmi konania, podľa ktorého je účelom týchto zvýšení len prispôsobenie takej dane, akou je daň zavedená zákonom č. 986/1964, inflácii, treba konštatovať, že účelom uvedenej klauzuly „standstill“ je zabrániť tomu, aby sa vývozy banánov dostali do menej priaznivej situácie vo vzťahu k predchádzajúcej situácii, pokiaľ ide o prístup na ich tradičné trhy a výhody na týchto trhoch (pozri v tomto zmysle rozsudok Chiquita Italia, už citovaný, bod 63), takže táto klauzula sa týka skutočnej situácie na uvedených trhoch.

47 Zvýšenia takej dane, akou je daň, o ktorú ide v konaní vo veci samej, v rozsahu, v akom sa obmedzujú na jej prispôsobenie inflácii na účel zachovania skutočného zdanenia majetku na konštantnej úrovni, nie sú v rozpore s článkom 1 protokolu č. 5 týkajúceho sa banánov, ktorý tvorí prílohu štvrtého dohovoru z Lomé.

48 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na tretiu položenú otázku odpovedať tak, že vnútroštátny súd nemá povinnosť skúmať konkrétne účinky zvýšení takej dane z dovozu banánov pochádzajúcich zo Somálska, ktorá bola zavedená právnou úpravou, o ktorú ide v konaní vo veci samej vo vzťahu k situácii pred 1. aprílom 1976, na účely skúmania zlučiteľnosti týchto zvýšení s klauzulou „standstill“ nachádzajúcou sa v článku 1 protokolu č. 5 týkajúceho sa banánov, ktorý tvorí prílohu štvrtého

dohovoru z Lomé. Zvýšenia takej dane, ktoré sa obmedzujú na jej prispôsobenie inflácii, však nie sú v rozpore s touto klauzulou.

O trovách

49 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Článok 14 asociačného dohovoru medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a africkými štátmi a Madagaskarom, ktoré sú k tomuto Spoločenstvu pridružené, podpísaného 20. júla 1963 v Yaoundé, nebránil takému zdaneniu banánov pochádzajúcich zo Somálska, aké bolo zavedené zákonom č. 986/1964 z 9. októbra 1964.**

2. **Vnútroštátny súd nemá povinnosť skúmať konkrétne účinky zvýšení takej dane z dovozu banánov pochádzajúcich zo Somálska, ktorá bola zavedená právnou úpravou, o ktorú ide v konaní vo veci samej vo vzťahu k situácii pred 1. aprílom 1976, na účely skúmania zlučiteľnosti týchto zvýšení s klauzulou „standstill" nachádzajúcou sa v článku 1 protokolu č. 5 týkajúceho sa**

banánov, ktorý tvorí prílohu štvrtého dohovoru medzi AKT a EHS podpísaného 15. decembra 1989 v Lomé. Zvýšenia takej dane, ktoré sa obmedzujú na jej prispôsobenie inflácii, však nie sú v rozpore s touto klauzulou.

Podpisy